

Carl Curman
och
Lysekils Vänner

av
Göthe Grusell

Utdrag ur Vikarvets årsbok 1975-1976

Med tillstånd för Lysekils Vänner
Lysekil i februari år 2001

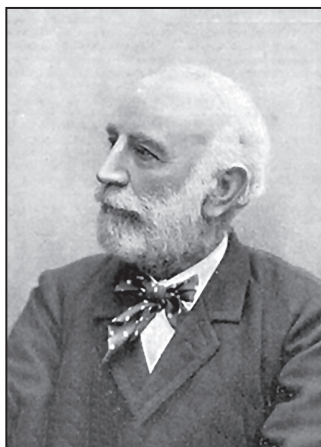
Carl Curman och Lysekils Vänner

av

Göthe Grusell

Många av sommargästerna som kom till Lysekil under badortens tidigare skeden, ägnade sig inte enbart åt bad, vila och rekreation. De lade också ner ett stort arbete för att tillsammans med intresserade lysekilsbor, verka för stadens och dess omgivningars förskönande. I denna artikel skall berättas om hur Föreningen Lysekils Vänner bildades på initiativ av professor Carl Curman samt den verksamhet som förekom från föreningens första år 1885 och framåt. När Lysekils Vänner upphörde med verksamheten omkring år 1950 var artikelförfattaren dess sekreterare. Med hjälp av tillgängligt arkivmaterial, protokoll och kassaböcker, har jag fått tillfälle lämna följande återblick på föreningens ideella och framgångsrika verksamhet.

I berättelsen förekommer namn inte bara på personer som verkat inom Lysekils kommunala och kommersiella värv utan också namn bland sommargästerna vilka gjort sig kända som framstående personligheter inom svenskt närings- och kulturliv.

Carl Curman

CARL CURMAN SOM BADLÄKARE OCH INTENDENT.

År 1859 blev den då 26-årige Carl Curman badläkare i Lysekil och var under åren 1872-1887 intendent vid badorten, som genom hans energiska arbete utvecklades till den främsta av Bohusläns kurorter. Professor Curmans hustru, Calla, livligt konst- och kulturintresserad, gjorde också rika insatser för främjandet av Lysekils badortsliv.

Under sommarsäsongen lyckades professorsparet Curman intressera lysekilsborna och badgästerna att gemensamt verka för badortens förskönande, anläggande av promenadvägar, plantering av träd, buskar och blommor utanför badhusbolagets områden, företrädesvis utåt Stångehuvud. Man bildade en arbetsgrupp som kallades planteringssällskapet. Den ekonomiska delen av verksamheten löstes i samarbete med Badsällskapet som för ändamålet anordnade marknadsfester varje sommar, som regel under sista veckan i juli månad. Det var synnerliga stora festarrangemang, badhusparken var rikt illuminerad genom stearinljus och papperslyktor, det fanns karuseller, skjutbanor, gottstånd, serveringar och mångahanda begivenheter. I societetssalongen spelades teater under medverkan av kända skådespelare från Kungl. Dramatiska teatern. Där gavs konserter med musik och sångsolister från Kungl. Operan.

FÖRENINGEN LYSEKILS VÄNNER BILDAS.

Vid flera tillfällen under 1880-talet hade tanken uppkommit att bilda en förening i syfte att i samförstånd med Lysekils myndigheter, korporationer och enskilda, verka för Lysekils förskönande samt för invånarnas trivsel. Den 27 augusti 1885 hade frågan lett till att ett 25-tal medlemmar av Planteringssällskapet samlades för att söka nå ett resultat. Sammanträdet var noga förberett; stadgar hade utarbetats och teckningslistor med ett 70-tal namn som ville bli medlemmar hade utskrivits. Professor Curman som var sammankallande uppläste stadgeförslaget och man beslöt antaga samt bilda "Föreningen Lysekils Vänner". Enligt stadgarna skulle 12 styrelseledamöter eller förtroendemän som de då kallades väljas, varav 10 från Badsällskapet.

Vid sammanträdet valdes följande förtroendemän: Tullinspektör G. E. Bundsen, doktor, O. F. Landelius, överste C. S. Lilliehöök, konsul G. J. Sundberg, doktor R. Murray, apotekare J. Lundberg, bankkassör Niklas Hallgren, professor Carl Curman, sjökapten Lars Ödman och grosshandlare Fr. Carlsson. Till revisorer valdes handlanden J. B. Jonsson och konsul Aug. Lysell.

MANNEN BAKOM LYSEKILS VÄNNER.

En närmare presentation av de första styrelseledamöterna i Lysekil Vänner kan säkert ha sitt intresse.

Tullinspektör Bundsen var en av Lysekils främsta kommunalmän och ordförande i kommunstämman under mer än 22 år. Doktor Landelius var under många år köpingens stadsläkare, i vilken egenskap han gjorde sig mycket uppskattad. Överste Lilliehöök kom till Lysekil efter att ha avslutat sin militära bana och tillträdde plats som direktör för Göteborgs Bank som då hade sitt kontor i gamla rådhuset. Konsul Sundberg bedrev grosshandelsrörelse med spannmål och startade sedermera konservfabrik som år 1892 övertogs av svärsonen konsul Magnus Radhe. Doktor Murray tjänstgjorde vid badanstalten flera år som läkare och gymnastikdirektör. Sedermera utnämndes han till professor vid Gymnastiska Centralinstitutet. Under sin lysekilstid låt professor Murray uppföra den villa med parkanläggning som sedermera donerades till staden och ombyggdes till Havsfiskelaboratorium. Apotekare Lundberg arrenderade apoteket och bankkassör Niklas Hallgren, som var företrädare för banksläkten Hallgren tjänstgjorde i Göteborgs Bank, Sjökapten Lars Ödman bosatte sig i Lysekil efter seglationer på världshaven. Grosshandlare Fr. Carlsson drev handelsrörelse och sillsalteri. Handlanden J. B. Jonsson startade den affärsrörelse vars firmanamn ännu är känt i Lysekil. Konsul Aug. Lysell var stor affärsföretagare och bedrev bl.a. järnmagasin samt toffelfabrik.

Bland de första som tecknade sig på medlemslistan var fru Calla Curman, bruksägare A. H. Göransson, Sandviken, A. G. Bergfalk, Lysekil, C. A. Nilsson, Lysekil, justitierådet C. G. Hernmark, Stockholm, snickaremästare J. H. Henriksson, Lysekil, fru Eleonora Nyqvist, Trollhättan, fru Berta Pripp, Göteborg, kamrer O. N. Nordström, Lysekil och kapten O. H. Zimmermann, Lysekil.

UTFYLLNAD AV KYRKVIKSBUKTEN.

En väsentlig fråga som varit pådrivande för föreningens tillkomst, var ett projekt om utfyllnad av Kyrkviksbukten. Detta framgick bl.a. av att Badsällskapet överlämnade hela sin dåvarande kassabehållning 2.022 kronor till föreningens förfogande under förbehåll att pengarna oavkortat skulle användas för nämnda utfyllning. Vid ett sammanträde redan några dagar efter föreningens bildande eller den 31 augusti 1885 förelåg en förslagsritning upprättad av stadsingenjör Hjelmgren. Efter en noggrann avvägning av berget och pejling av djupet i Kyrkviken beslöts den 28 oktober 1885 att antaga ingenjör Hjelmgrens kostnadsförslag

som omfattade sprängning av vägen samt transport av den utsprängda stenen samt anläggning av kajmur till ett belopp av kr. 1.779:-. Till dessa arbeten fanns som tidigare framgått täckning och inom föreningen var man överens om att inga nya arbeten skulle planeras förrän arbetet enligt ingenjör Hjelmgrens förslag var avslutat. Det dröjde emellertid inte längre än till januari 1886 förrän röster höjdes för ytterligare arbeten och det beslöts då att en kajmur till 1/3-del av vikens bredd med fyllning bakom muren och intill Strandgatan skulle färdigställas. Detta arbete hade kostnadsberäknats till 3.014 kr. Det var djärva beslut som fattades, i all synnerhet som föreningens startkapital både ifråga om medlemsavgifter och anslag från Badsällskapet hade förbrukats. Mot säkerhet av förtroendemännens borgen beslöts i första hand upplåna kr. 2.500:- vilket skedde genom Bohusläns Enskilda bank.

Den 31 januari 1886 framförde professor Curman det oegentliga i att Kyrkviken efter verkställda utfyllningar icke skulle vara i föreningens ägo. Man beslöt därför att hos Lysekils jordägare inleda förhandlingar om att förskaffa sig äganderätten härtill. I detta sammanhang kanske borde nämnas att den utfyllning som beskrives avsåg det område där Strandhotellen, swimmingpool och miniatyrgolfbana nu är belägna.

Man hade absolut föresatt sig att till varje pris förverkliga arbetet med utfyllnaden av kyrkviksbukten. Det var stora ekonomiska åtaganden som förtroendemännen genom personlig borgen påtog sig. Den fasta inkomsten varje år var endast 400 kronor i medlemsavgifter, men de stora inkomsterna räknades att erhållas genom gåvor, fester och dyl. i samråd med Badsällskapet.

År 1886 beslutades om ett nytt arbetsprojekt för en kostnad av kr. 5.300:- Arbetet hade lämnats ut på entreprenad till arbetsförmännen Netterblad och Klang. När detta arbete färdigställts tillkom makadamisering av vägen kring berget. Vidare bortsprängning av den utskjutande nordvästra delen av berget som herr Netterblad och Klang åtog sig utföra mot en kostnad av kr. 200:-. Ett otroligt litet belopp om betänker under vilka primitiva förhållanden som arbetena då utfördes. Borrning fick ju ske med hammare, borr och kil samt bortforsling och lastning av stenskroten med spett och handdriven kran.

MARKKÖP AV KYRKVIKEN.

Det Curmanska förslaget om förvärvande av markområdet vid Kyrkviken ledde till en överenskommelse med jordägarna om köp för en kostnad av kr. 1000:-. Köpet förelades och godkändes av kommunalstämman den 15 februari 1886 varpå föreningen sökte lagfart

på området. I samband med köpet hade föreningen förbundit sig att efter verkställd utfyllning avstå mark till allmänna platser, dels en 6 fot bred strandgata och dels behövlig mark för gators eller vägars framdragande på östra och västra sidan om utfyllnaden.

Under det verksamhetsåret 1886 inköptes inte mindre än 30 st. parksoffor. Vidare verkställdes fyllning av ett trekantigt område i omedelbar anslutning till herrbasängen, som då var belägen snett emot havsbadets restaurang där småbåtarna nu har sin upptagningsplats.

VÄGBYGGE KOSTADE 15 ÖRE PER FOT.

På förslag av professor Curman beslöt föreningen att anlägga smala promenadvägar mellan badhuset och kyrkan som då var belägen vid den gamla kyrkogården samt en väg som skulle sammanbinda väganläggning till Stångehuvud. Professor Curman hade räknat på kostnaden av dessa vägar och erfarit att densamma icke skulle behöva kosta mer än "15 öre per längdfot".

Under 1887 erhöll föreningen ett lån på kr. 8.000:- av brukspatron C. F. Lundström, fader till professorskan Curman, delägare i Jönköpings Tändsticksfabrik och sedermera grundare av Jönköpings Mekaniska Verkstad, till täckande av kostnaderna för ständigt återkommande nya arbetsprojekt.

Av övriga händelser samma år kan nämnas att jägmästare Lindholm å Hunneberg överlämnade mellan 500 och 1000 bergsplantor och vidare skänkte jägmästare Gyberg skogsplantor av olika slag. Badsällskapet överlämnade 1.900 kronor som utgjorde behållningen över "Marknadsfesten till förmån för Lysekils Vänner".

NYA FÖRTROENDEMÄN.

Genom avflyttning och avsägelser invaldes år 1888 nya förtroendemän i föreningen, nämligen kapten Odelberg och löjtnant Lundgren som invaldes genom Badsällskapet samt kamrer J. A. Husberg och kyrkoherde P. J. Been. Genom den sistnämndes inval kom det att blåsa ytterligare friska vindar i föreningen. Hans enastående arbetsvilja och goda förslag till föreningens bästa ingav stor respekt och hans ord vägde alltid tungt i vågskålen. Under de fem år som kyrkoherde Been verkade i Lysekil bedrev han utöver sin tjänst som kyrkoherde "Beens Skola" på realskolenivå med många och tacksamma elever. Det kan kanske ha sitt intresse att veta att under kyrkoherdens lysekilstid föddes sonen Isac, sedermera kyrkoherde i Kristine församling, Göteborg och hovpredikant. Alla känner säkert till hans betydande insatser för återuppbyggnadsarbetet i Finland under och efter andra världskriget.

UTSIKTSTORN BYGGES I FLAGGBERGET.

År 1888 väckte professor Curman ett förslag att låta uppföra ett utsiktstorn, eller belvedere som han också kallade det, i Flaggberget och att redan befintliga gångvägar i närmaste området skulle dragas upp till tornet. Förslaget väckte ett oerhört intresse men av ekonomiska skäl fick byggnadsplanen anstå ett par år. Uppförandet skedde troligen 1890 mot en kostnad av 1.375 kronor. Beloppet kunde delvis täckas genom att kommunalstämman anslog 600 kronor för att ett vaktrum skulle få byggas i tornet.

FÖRSLAG OM HOTELLBYGGNAD I KYRKVIK.

En annan viktig fråga som professor Curman framlade år 1888 var byggandet av hotell och i förslaget framhöll han "företagets stora vikt och betydelse för såväl samhället som badorten genom att kunna erbjuda av tidens fordringar bekväma och trygga rum med förhoppning om att badbesökandes antal skulle kunna ökas". Enligt förslaget skulle byggnaderna bestå av från varandra skilda hus eller paviljonger som lämpligen kunde uppföras å Lysekils Vänners utfyllnad i Kyrkvik. Det skulle emellertid komma att dröja tills år 1890 innan förslaget efter otaliga diskussioner ledde fram till en överenskommelse om överlåtelse av Kyrkviksbuktens mark till ett pris av 8000 kronor. Detta skedde den 30 augusti 1890 och den 10 september inlöstes lånet motsvarande belopp hos brukspatron Lundström.

AKTIVITETER 1889.

Under 1889 behandlades förtroendemännen en fråga om att en lagringsplan vid Rosvikstorg skulle uppsnyggas av den anledningen att planen låg så nära ångbåtsbryggan. I förslaget ingick att utföra plantering av träd och buskar och om så kunde anses nödvändigt inhägna planteringen med ett snyggt staket. En skrivelse till kommunalstämman i Lysekil samma år skickades med anhållan att stämman måtte besluta "dels att före maj samma år 1889 låta ordna denna plats genom makadamisering eller stensättning till en öppen torgplats, dels att lämna föreningen Lysekils Vännen rätt att i Södra ändan mot därvarande berg och lämplig utsträckning som stämman behagade bestämma och utan avgift för marken på egen kostnad utföra plantering av träd och buskar". Skrivelsen var undertecknad av O. F. Landelius, J. L. Lundberg, P. J. Been, J. A. Husberg samt N. Hallgren.

FRÖKEN BUNDSSENS VÄG.

Till ny förtroendeman valdes 1889 postmästare J. A. Jonsson som tillsammans med kyrkoherde Been och apotekare Lundberg ivrade mycket för att anlägga promenadvägar inte bara utåt Stångehuvud utan även förbi Lassamyren till Hästevik samt vid Bansvik. Förslagen upptog promenadvägar till en längd av 4.000 fot. Vidare hade man låtit anlägga en väg från fröken Bundsens hus till gamla skolhuset. Härpå kan följande förklaring lämnas: Fröken Ebba Bundsen, kusin till Gustaf Bundsen, hade efter avflyttningen från Holma gård bosatt sig i Lysekil och låtit uppföra ett hus vid parken eller den nuvarande Lundbomska villan. Från detta hus anlades således en gångväg som gick utmed bergkanten där Drottninggatan nu går fram och till gamla skolhuset, nuvarande befälsgården. Denna väg fick namnet ”fröken Bundsens väg”. Under 1890 fick kyrkoherde Been i uppdrag att förhandla om utförande av en karta över köpingen med omgivningar, som särskilt skulle utmärka Lysekils Vänners anläggningar. År 1891 förekommer nya namn inom föreningen nämligen handl. J. O. Wallentin, verkst. direktören i Spritbolaget kapten J. M. F. Bromander samt tullinspektör Lysell.

FÄRJA TILL SLÄGGÖ 1893.

Från Badsällskapet överlämnades år 1891 543 kronor varvid dock uttalades en önskan om att ett förslag om förbindelse med Släggön kunde gå i verkställighet före 1892 års badsäsong. Släggön hade då kommit i förgrunden för föreningens arbeten och man anlade promenadstigar och trappgångar på ön, vilka fortfarande delvis är befintliga. År 1893 blev en färja till Släggön färdig. Det var en wiredriven pråm som drogs med handvev. Färjavgiften var 5 öre och överskottet första sommaren var 100 kronor. Under vackra sommardagar hände det att badortsorkestern under stor publikanslutning bjöd på vacker musik på Släggö.

PROMENADVÄG TILL LÅNGEVIK.

Som ny förtroendeman 1893 valdes rektor G. L. Forslind. Under hans ordförandetid tillkom många nya promenadvägar bl.a. från ”Färgarns damm till havet” varmed tydligen menas vägen till Långevik. En väg från Gallebergs udde till Hästevik tillkom också samma år. Man anskaffade flaggstänger och flaggor, ytterligare parksoffor placerades ut på olika områden inom samhället, turistkartor färdigställdes hos Flodins tryckeri och anslagstavlor anbringades på flera ställen.

År 1895 avhölls ett stort läkarmöte i Lysekil och i samband härmed hade Lysekils Vänner gjort arrangemang för en sammankomst på Släggö. Under 1890-talet hade även professor Anders Wide, som kom att betyda så mycket för Lysekil och dess badort blivit invald som Lysekils Väners förtroendeman.

FÖRSLAG TILL MUSEUM I LYSEKIL.

En fotografimontor som inköptes för 170 kronor och som fylldes med vyer från Lysekil med omgivningar rön te berättigad uppmärksamhet. Genom denna monter kom 1896 tanken upp att föreningen borde upprätta ett museum, som förutom rikhaltig samling av vyer och stereoskopiska bilder av Bohuslän och dess kuster, även skulle omfatta bibliotek med arbeten över Bohusläns skönlitterära arbeten, pschverv, tidskrifter etc., en åskådlig framställning av Bohusläns sten och fiskindustri, turistbyrå med detaljerade beskrivningar över Lysekil i samband med korta resplaner med Lysekil som utgångspunkt. Förslaget lades till handlingarna men frågan om museet togs upp vid flera senare tillfällen, varvid skall återkommas längre fram i denna artikel.

Till ny förtroendeman år 1898 efter kapten Bromander som av sagt sig valdes konsul J. G. Gunnerrson.

Samma år beslöts anlägga en lawntennisbana i området bortom Murrays villa, vartill Badhusbolaget utlovat att upplåta mark.

Samma år beslöts hyra en båt med plats vid Kungsbryggan för utfärder på Gullmarsfjorden samt att anställa två gaster för dess skötsel.

I denna historik om Lysekils Vänner har vi nu kommit fram till början av 1900-talet. Vad som särskilt uppmärksamats, är att de flesta av förtroendemännen som valdes vid föreningens bildande 1885 fortfarande med bibehållet intresse stod kvar på sina poster. År 1901 avflyttade dr Landelius från Lysekil och som ny förtroendeman valdes fotografen M. Jacobsson. Till ny ordförande efter dr Landelius utsågs konsul J. G. Gunnerrson. Under åren 1902-1903 kom åter nya namn som förtroendemän i föreningen nämligen apotekare T. Settergren, kamrer Hugo Hallgren och doktor Riber Blume. Från år 1903 kom även Axel Sundberg, som då utsetts till borgmästare i Lysekil, att tillhöra föreningens förtroenderåd. Efter att ha tillhört förtroenderådet under 12 år avflyttade rektor Forslind 1904 från Lysekil och efterträddes som förtroendeman av Robert Kjellström.

Professor Wide utgav år 1903 en bok "Upplysningar för badgäster i Lysekil". Upplagan fick en god spridning och den uppkomna vinsten härför gick oavkortat till Lysekils Vänner.

Samma år avled en av föreningens stiftare, bankkassör N. Hallgren och efterträddes i förtroenderådet av stadsfiskal A. Browald.

Frågan om bildandet av en fornminnesförening tog efter år 1905 allt fastare form. Som en grundfond härför anslag föreningen då 200 kronor i syfte att befrämja fiskerintendenten von Yhléns förslag om anskaffande av fiskerimuseum av äldre sjöbodar till Lysekil. Från von Yhlén hade tidigare erhållits en del insamlade äldre fiskredskap som förvarades i en lokal vid Bansviks badhus. En fiskarestuga från Fiskebäckskil, uppskattad till minst 200 år gammal, inköptes och skänktes av professor och fru A. Wide. Fiskarestugan placerades på en av professor Curman anvisad plats i Torneviksområdet. Från Carl Hörman och Johan Nästegård erhöll föreningen som gåva en sjöbod och från hr Robert Lycke erhölls behövt kompletteringstimmer från en förut närstående sjöbod. Vidare hade professor Wide förhandlat med fru Berlin, Bansviks Strandgata 72, om inköp av en ladugårdsbyggnad från denna tomt.

1907 GENOMBROTTSÅR FÖR FORNMINNESFÖRENINGEN.

År 1907 får betraktas som det stora genombrottsåret för bildandet av Lysekils Vänners fornminnesförening. Ledande kraft i denna fråga var professor Wide som hade god hjälp av de unga ledamöterna, den då 28-årige Hugo Hallgren och 23-årige Gustaf Bundsen. Ytterligare nya förtroendemän det året var dr A. Odencrantz, disponent Axel Radhe, ingenjör A. Nydqvist, telegrafkommissarie A. Höijer samt postmästare L. A. Cervin.

Ett upprop om insamling för Lysekils Vänners fornminnesförening utgavs i augusti 1907. Denna uppropsskrift är i och för sig så intressant att jag ansett mig böra återge den med hela sin text och med samtliga namnunderskrifter, som enbart dessa inrymmer en hel del lysekilshistoria.

Så här heter det i uppropet: Föreningens uppgift är att i rikaste mått tillvarata minnet från Bohusläns uråldriga kultur; att samla befintlig litteratur, gängse sägner och berättelser; att låta undersöka och skildra närmast belägna fornminnen; att beskriva förgången industri och yrkesutövning m m.

Föreningen har under 1907 lyckats förvärva de byggnader som hörde till en Bohuslänsk fiskaregård av äldsta typ, nämligen ett boningshus, en sjöbod och en ladugård; föreningens närmaste uppgift skall nu bli att från Bohuslän anskaffa och förse dessa byggnader med en fullständig utrustning av äldre möbler, allehanda husgeråd och redskap, fiskredskap m. m. Lysekils Badhusaktiebolag har upplåtit plats för föreningens byggnader vid Tornevik.

Undertecknade framställa härmed en vördsam anhållan, att Bohusläns invånare, vare sig de är födda i provinsen eller ej, skola lämna sitt understöd i form av skriftliga uppgifter, gåvor av ovan antydd art, eller i form av penningbidrag.

Alla som vilja vara verksamma inom föreningens arbetsfält finns plats där, föreningen ställer ock en vördsam vädjan om hjälp till personer, som äro födda i Bohuslän, men som nu bo på annat håll. Det hela blir en rätt stor ekonomisk fråga och kraftigt understöd är därför behöfligt, om fornminnesföreningens stora uppgift skall inom närmaste tiden kunna realiseras. Vi äro övertygade om, att Lysekils fornminnesförening skall komma att höja kärleken till hemtorvan och fosterlandet; att den skall bidra att vid vår sköna provins än mer fängslade främlingar, som där bygga och bo, att den skall bidra att göra dess sevärheter kända för resande och turister; att den slutligen skall få en uppfostrande förädlande kulturell betydelse. Lysekil i Augusti 1907.

Där adressen här nedan ej är utsatt är den Lysekil.

Andersson, J. A., kamrer, Andersson, C. James, Exportör, Smögen, Backman, Carl, skeppsklarerare, Bengtsson, Oscar, sjökaptén, Fiskebäckskil, Berntsson, Eleonore, fröken, Bildt, A. V., Godsägare, Orust, Torebo, Bovik, Alfred, fabrikör, Bovik, Otto, fabrikör, Brogren, Selma, f. Mollén, Bromander, I. M. T- kaptén, Browald, Arv., stadsfiskal, Bundsen, G. R., kontorist, Carlqvist, J. A., förvaltare, Malmön, Christensson, A. W., inspektör, Christensson, Rob., byggmästare, Cornér, Gustaf, fabrikör, Curman, Calla, f. Lundström, Lysekil och Stockholm, Curman, Carl professor, med. dr., Lysekil och Stockholm, Engberg, G. A., handlande, Askum, Örn, Forslind, G. L., rektor, Göteborg, Gunnérsson, J. G., konsul, Gustafsson, Alfr., stenhuggare, Hallberg, Ivar, redaktör av Lysekilsposten, Hallgren, Helene, fröken, Hallgren, Hugo, kamrer, Hasslöf, Charlotte, fröken, Hörman, Emelius, lotsförman, Hörman, Fritz, mästerlots, Jacobson, M., fotograf, Kjellström, Rob., direktör, Göteborg och Lysekil, Kumlin, Nils, folkskollärare, Lyse, Köster, H., med dr. överläkare, Göteborg, Lagerwall, Axel, rektor fil. dr., Landeberg, Ehr., Litteratör, Laurin, L., direktör, Lidell, C. F., bankkassör, Lidell J. S., folkskollärare, Dragsmark, Lilliehöök, C. S., överste, Lindblom, J. E., segelfabrikant, Lindman, J. H., fabrikör, Lundberg, J. L., apotekare, Lycke, A. O, sjökaptén, Malm, Esther, f. Rosengren, Murray, Maria, fröken, Lysekil och Stockholm, Nilsson, C. A. hemmansägare, Fiskebäck, Nordvall-Olsson, Julia, f. Landeberg, Odenerantz, Arvid, fil.kand., Borås och Upsala, Olsson, Carl, T., fabrikör, Radhe, Anna, f. Sundberg, Radhe, M., konsul, Rudberg, Carl, kammarskrivare, Sanden, Karl, folkskollärare,

Bön, Bokenäs, Settergren, Ellen, f. Andersson, Settergren, T., apotekare, Sonnenstein, J. F., banktjänsteman, Sterner, John, förvaltare, Sundberg, A., borgmästare, Sundberg, Amelie, f. Nordvall, Tholson, Johannes, byggmästare, Törnfeldt, J. redaktör av Lysekilskuriren, Wallin, Albert, bokhandlare, Wide Anders, professor med. dr., Lysekil och Stockholm, Wide, Anna, f. Ruuth, Lysekil och Stockholm, Widmark, Henrika, fröken, Lingatan, Brodalen, von Yhlén, Gerh, intendent.

FÖRSLAG OM BRO TILL KRAMKISTAN.

År 1912 hade en intresserad badgäst erbjudit sig att betala halva kostnaden för en bro över till "Kramkistan". Tyvärr kunde det fina erbjudandet inte realiseras, då föreningen icke ansåg sig kunna framkomma med pengar för att bekosta den andra delen.

FÖRENINGENS AVSLUTANDE VERKSAMHET.

År 1914 avflyttade professor Wide från Lysekil och avsåg sig ledamotskapet i föreningens förtroenderåd. Några anteckningar över föreningens verksamhet närmaste åren efter 1914 föreligger inte. Först 1932 framkommer anteckningar om att arbeten genom Lysekils Vänner utförts vid Torneviken och Stångehuvud. Ordförande var vid den tiden apotekare A. Cöster och kassör verkmästare Henrik Christensson.

År 1943 tog konsul Bovik initiativ till fortsatt verksamhet och efter sammankallande till ett möte, som blev mycket välbesökt, utsågs följande styrelse: Ordförande, konsul Alfr. Bovik, vice ordförande, borgmästare Frans Orbell, sekreterare och kassör Göthe Grusell samt utan särskild funktion brandchef G. A. Löfgren, stationsinspektör Edvin Holm, faktor Emil Johansson, distriktlantmätare Frey Hoffner, redaktör Nils Wallander, bankkamrer Ernst Larsson, adjunkt Hjalmar Manby samt trädgårdsmästare Oscar Hansson.

Genom energiskt arbete av ordföranden kom medlemsantalet samma år att uppgå till 453 st. och många arbetsprogram kunde genomföras. Bl.a. nya trappanläggningar vid Stångehuvud, reparation eller nyanskaffning av räcken vid promenadvägar, förstärkning och målning av utsiktstornet i Flaggberget m.fl.

Den, år 1943, utsedda styrelsen stod kvar till 1949 då vissa förändringar förekom. Nya i styrelsen blev då järnhandl. Pontus Lundbom, handl. Ejnar Mattsson, kapten Magnus Erlandsson och kamrer Karl Gustafson. Enligt protokollsbok hölls sista sammanträdet med föreningen den 9 aug. 1950. Genom att kassatillgångar fortfarande fanns kvar gjordes under hand eller fram till 1959 en del arbeten som beslutades av en

adjungerande styrelse, bl.a. anläggande av badtrappor, förbättring av gångvägar till bad och båtplatser etc. Något stadgeenligt beslut om föreningens upphörande föreligger inte. Genom att en bankbok med mindre inestående belopp finns tillgänglig existerar föreningen fortfarande i princip och med sina 91 år efter bildandet torde föreningen nu vara den äldsta i Lysekil.

I november 1969 tog Göthe Grusell kontakt med Alf Havstam och frågade om han var intresserad att återuppliva föreningen Lysekils Vänner. Grusell överlämnade stadgar och protokollsbok och önskade lycka till med de uppmuntrande orden ”stadens myndigheter och innevånare är positiva till att stödja initiativ för att tillvarata våra naturområden”.

Alf Havstam kontaktade Sune ”Svante” Johansson, Gerhart Hermann och Arne ”Borrarn” Johansson, som träffades den 17 november och diskuterade möjligheten att återuppliva föreningen. Herrarna företog en vandring i Stångehuvudsbergen, vilket utmynnade i att en rad påpekande om förbättringar, som var nödvändiga beträffande stigar, trappor, räcken mm. Kontakt togs sedan med stadens myndigheter, som visade ringa intresse för att göra något och hänvisade till Curmans Stiftelse, vars ledning fanns i Stockholm. Försöket att återuppliva Lysekils Vänner misslyckades.

I början av 1999 gjorde Alf Havstam ett nytt försök med annons i Lysekilsposten och inbjöd till möte den 1 mars då följande personer slöt upp: Lilian Stjern, Stig Pettersson, Roland Moberg, Hans-Christian Grusell, Marianne Olsson, Nanna-Kristina Jonsson, Ida-Mia Otterlind, Gunilla Troberg och Alf Havstam. En tremannakommitté bildades för att förbereda allmänt möte den 12 april, då reviderade stadgar antogs och en styrelse valdes med Alf Havstam som ordförande och ledamöterna Åke Lonnfors, Solweig Hansson, Nanna-Kristina Jonsson och Lilian Stjern.

Föreningen hade förra året 101 medlemmar och arbetar med att öka detta antal för att skapa resurser för ökade insatser. Kontakten med Lysekils kommun är bra och många synpunkter har framförts och delvis åtgärdats.

Styrelsen för år 2001 är Alf Havstam (ordf.), Åke Lonnfors (sekr.), Solweig Hansson (skattmästare), Leif Andersson och Nanna-Kristina Jonsson (ledamöter). Revisorer Karin Mattsson och Lars-Ebbe Hansson med May Carlson som suppleant.

Lysekil i mars 2001.